ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԼՈՌՈՒ ՄԱՐԶ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈՒՇԱՐՁԱՆՆԵՐԻ ՔԱՐՏԵԶ-ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ

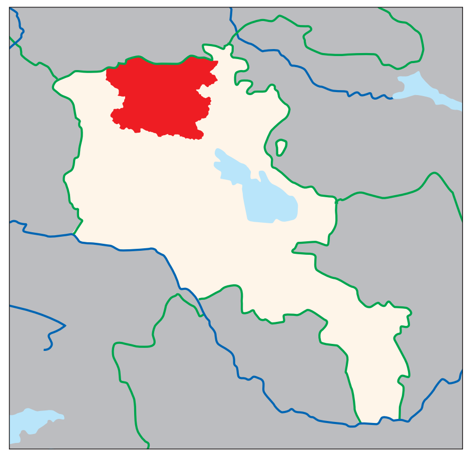

REPUBLIC OF ARMENIA

LORI REGION

A MAP-GUIDE OF HISTORICAL MONUMENTS

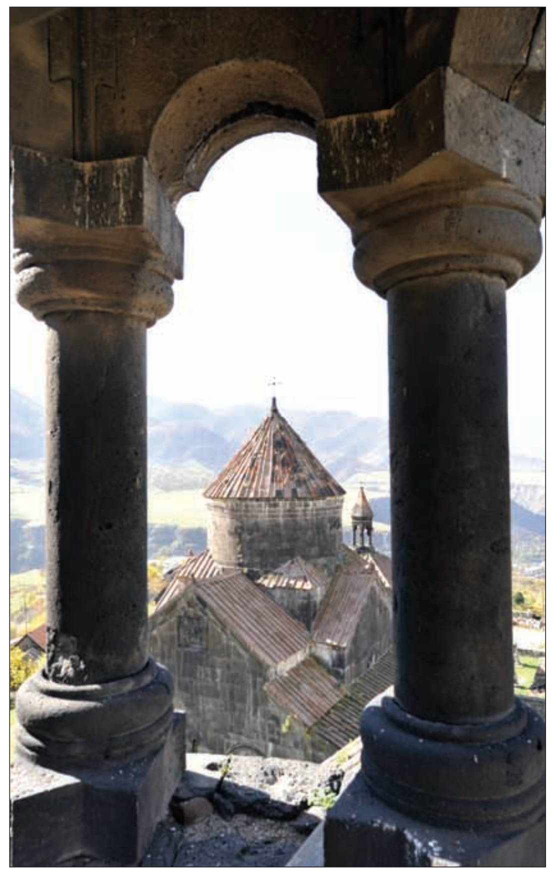

Հաղպատ գյուղ. Հաղպատի վանքը, Ժ-ԺԳ դդ.
Haghpat Village. Haghpat Monastery, 10th to 13th centuries

Քոբայր գյուղ. Քոբայրի վանքը, 1171-1282 թթ.
Kobayr Village. Kobayr Monastery, 1171 to 1282

ISBN 978-9939-843-11-7

Վայրի բնության և մշակութային արժեքների պահպանման հիմնադրամի (FPWC) «SOS մշակույթ» ծրագիրը, որը կյանքի է կոչվել 2012 թ. (24 ամիս տևողությամբ) Եվրոմիության «Եվրոպական հարևանության քաղաքականության» (ԵՀՔ) շրջանակներում, նպատակ ունի համայնքային ուժերի ներգրավվածությամբ ճանաչելի դարձնելու և արժևորելու Հայաստանի և Վրաստանի սահմանամերձ շրջաններում պահպանված պաշտամունքային և աշխարհիկ բնույթի պատմական հուշարձանները՝ կիսավեր և մոռացված բերդեր և ամրոցներ, վանքեր, եկեղեցիներ և մատուռներ, միջնադարյան բնակատեղիներ, քարանձավ-կացարաններ, գերեզմանոցներ և այլն, որոնցից շատերն անտեսված են և խնամքի, ուշադրության կարիք ունեն:

«Հատելով սահմանները՝ պահի՛ր, պահպանի՛ր, խնամի՛ր» կարգախոսով «SOS մշակույթ» ծրագիրն իրականացվում է Արևելյան մշակութային գործընկերության ֆինանսավորմամբ, Հայկական ճարտարապետությունն ուսումնասիրող հիմնադրամի (ՀՃՈՒՀ) և dvv international կազմակերպության Թբիլիսիի տարածաշրջանային գրասենյակի հետ համագործակցությամբ:

«SOS մշակույթ»-ը գտնում է, որ պատմական արժեքների պահպանումն ու ուսումնասիրությունը խթանում են հեռավոր շրջաններում զբոսաշրջության զարգացումը:

«SOS մշակույթ»-ը կարևորում է մշակութային արժեքների ուսումնասիրման աշխատանքներին և դրանց պահպանման միջոցառումներին Վրաստանի և Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում բնակվող բազմազգ երիտասարդության ներգրավումը:

Վստահ ենք, որ հայրենաճանաչությանն առնչվող գիտելիքների խորացումը կնպաստի ապագայի առավել հոգատար քաղաքացու ձևավորմանը:

The SOS Culture Project of the Foundation for the Preservation of Wildlife and Cultural Assets (FPWC) was triggered in 2012 for a 24-month period within the framework of the European Neighbourhood Policy (ENP) of the European Union. It pursues the aim of raising awareness of, and evaluating the wide variety of, religious and secular monuments (semi-ruined and forgotten castles and fortresses, churches, chapels and monasteries, medieval sites, cave dwellings, cemeteries, etc.) preserved in the border regions of the Republics of Armenia and Georgia with the involvement of community members (this heritage is mostly consigned to neglect and needs proper attention).

“Crossing borders to save, preserve and care”: this is the slogan of the SOS Culture Project, which is funded by the Eastern Partnership Culture Programme and has been implemented in collaboration with Research on Armenian Architecture (RAA) Foundation and dvv international Georgia Country Office.

Those involved in the project are convinced that the preservation and studies of historical assets promote the development of tourism in remote regions. They attach much importance to the involvement of the youth of different nationalities living in the border regions of Armenia and Georgia in the events aimed at research into, and preservation of, cultural assets.

We believe that deep cognizance of one’s homeland and its heritage will make the coming generations more caring, fostering their sense of responsibility.

«SOS մշակույթ» ծրագիրն իրականացվել է Վայրի բնության և մշակութային արժեքների պահպանման հիմնադրամի կողմից Հայկական ճարտարապետությունն ուսումնասիրող հիմնադրամի և դվվ ինթերնեյշնլ վրաստանյան մասնաճյուղի հետ համատեղ: Ծրագիրը ֆինանսավորել է Եվրոպական միությունը:

SOS Culture Project is implemented by the Foundation for the Preservation of Wildlife and Cultural Assets (FPWC) in cooperation with dvv international Georgia Country Office and Research on Armenian Architecture (RAA) Foundation. The project is funded by the European Union.

Այս տպագրության բովանդակությունը որևէ ձևով չի արտահայտում Եվրոպական միության տեսակետները:
The views expressed in this publication do not necessarily reflect the views of the European Union.

Տպագրված է «Բյուրակն» տպարանում
Printed in Byurakn Publishing House
ԵՐԵՎԱՆ - 2013 - YEREVAN

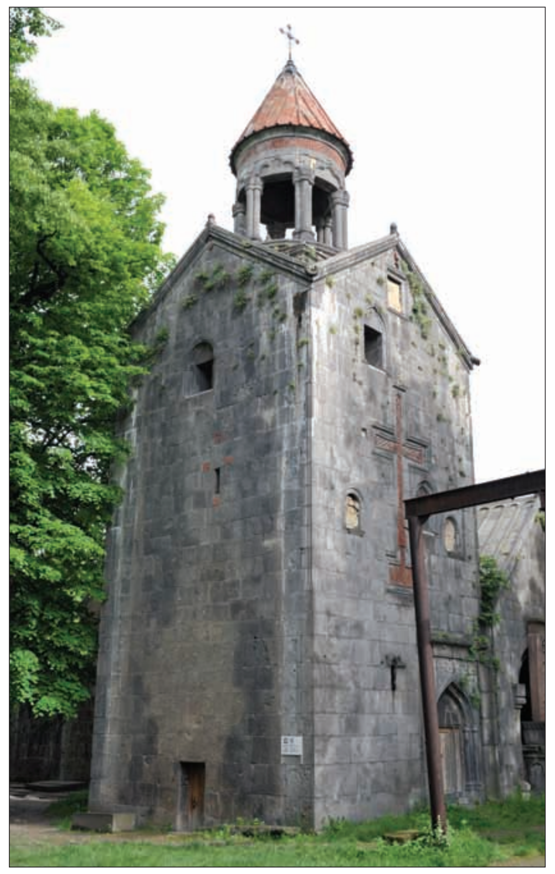

Սանահին գյուղ. Սանահնի վանքը, ԺԲ-ԺԳ դդ.
Sanahin Village. Sanahin Monastery, 12th to 13th centuries

Աքորի գյուղ. Սեդվի բերդաշտարակը, ԺԳ դար
Akori Village. The fortified tower of Sedvi, 13th century

Դսեղ գյուղ. Բարձրաքաշ Սբ. Գրիգորի վանքը, 1221-1245 թթ.
Dsegh Village. Bardzrakash St. Grigor Monastery, 1221 to 1245

Ջիլիզա գյուղ. Բազաբերդ, Ժ-ԺԳ դդ.
Jiliza Village. Bazaberd, 10th to 13th centuries

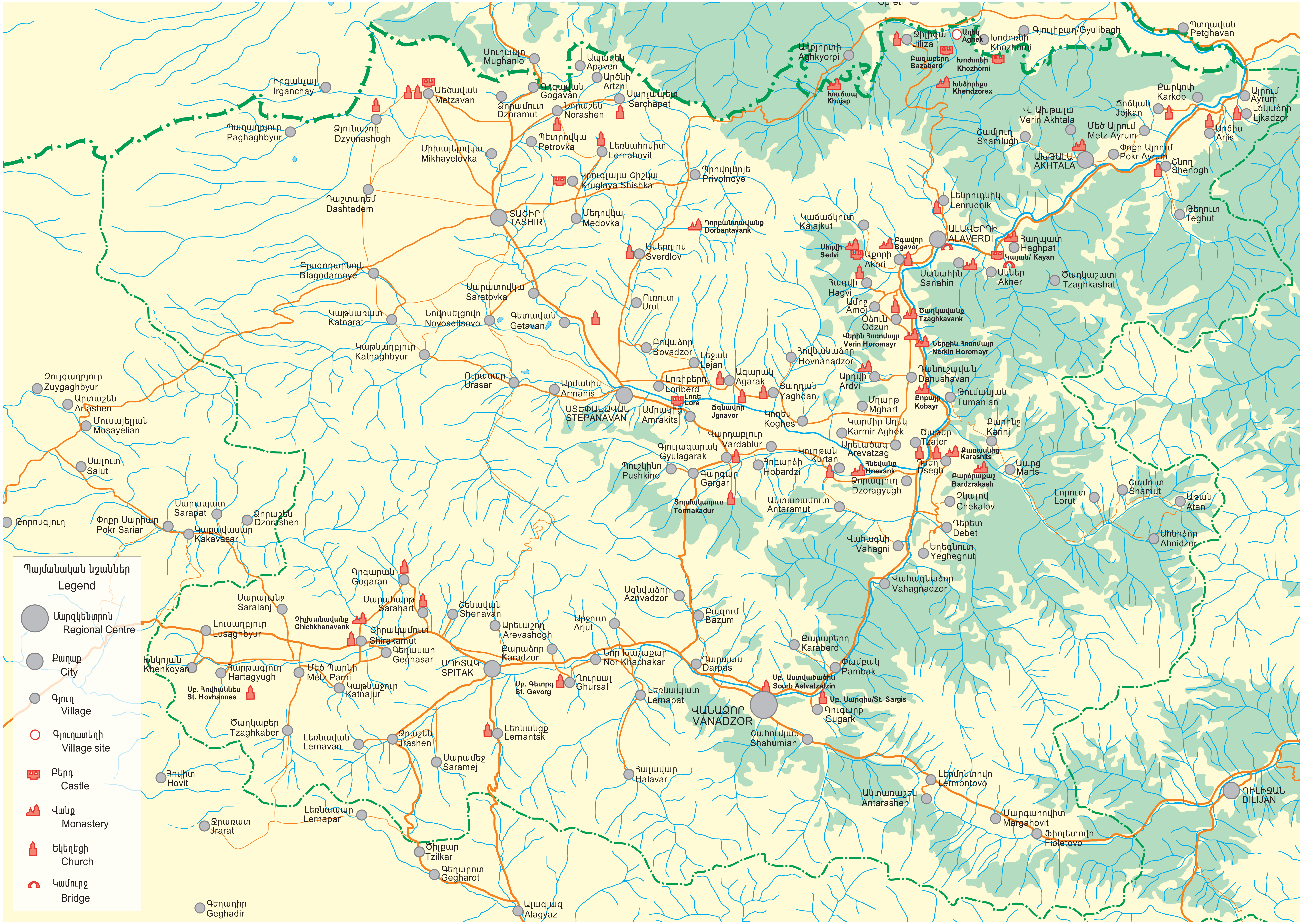
Մուղանլու
Mughanlo
Ապավեն
Apaven
Արծնի
Artzni
Իրգանչայ
Irganchay
Մեծավան
Metzavan
Գոգավան
Gogavan
Ձորամուտ
Dzoramut
Նորաշեն
Norashen
Սարչապետ
Sarchapet
Պաղաղբյուր
Paghaghbyur
Ձյունաշող
Dzyunashogh
Պետրովկա
Petrovka
Լեռնահովիտ
Lernahovit
Միխայելովկա
Mikhayelovka
Կրուգլայա Շիշկա
Kruglaya Shishka
Պրիվոլնոյե
Privolnoye
Դաշտադեմ
Dashtadem
ՏԱՇԻՐ
TASHIR
Մեդովկա
Medovka
Դորբանտավանք
Dorbantavank
Սվերդլով
Sverdlov
Բլագոդարնոյե
Blagodarnoye
Սարատովկա
Saratovka
Ուռուտ
Urut
Կաթնառատ
Katnarat
Նովոսելցովո
Novoseltsovo
Գետավան
Getavan
Բովաձոր
Bovadzor
Լեջան
Lejan
Կաթնաղբյուր
Katnaghbyur
Ուրասար
Urasar
Արմանիս
Armanis
Լոռիբերդ
Loriberd
Ագարակ
Agarak
ՍՏԵՓԱՆԱՎԱՆ
STEPANAVAN
Լոռե
Lore
Ամրակից
Amrakits
Ջգնավոր
Jgnavor
Ջիլիզա
Jiliza
Աղեկ
Aghek
Խոժոռնի
Khozhorni
Գյուլիբաղ/Gyulibagh
Պետղավան
Petghavan
Աղքյորփի
Aghkyorpi
Բազաբերդ
Bazaberd
Խոժոռնի
Khozhorni
Խուջապ
Khujap
Խնձորեքս
Khendzorex
Քարկոփ
Karkop
Այրում
Ayrum
Ջոջկան
Jojkan
Լճկաձոր
Ljkadzor
Վ. Ախթալա
Verin Akhtala
Մեծ Այրում
Metz Ayrum
Արճիս
Arjis
Շամլուղ
Shamlugh
ԱԽԹԱԼԱ
AKHTALA
Փոքր Այրում
Pokr Ayrum
Շնող
Shenogh
Լենրուդնիկ
Lenrudnik
Թեղուտ
Teghut
Կաճաճկուտ
Kajajkut
ԱԼԱՎԵՐԴԻ
ALAVERDI
Սեդվի
Sedvi
Բգավոր
Bgavor
Ակորի
Akori
Հաղպատ
Haghpat
Կայան/ Kayan
Սանահին
Sanahin
Ակներ
Akner
Ծաղկաշատ
Tzaghkashat
Հագվի
Hagvi
Ամոջ
Amoj
Ծաղկավանք
Tzaghkavank
Օձուն
Odzun
Վերին Հոռոմայր
Verin Horomayr
Ներքին Հոռոմայր
Nerkin Horomayr
Հովնանաձոր
Hovnanadzor
Դանուշավան
Danushavan
Արդվի
Ardvi
Յաղդան
Yaghdan
Քոբայր
Kobayr
Թումանյան
Tumanian
Մղարթ
Mghart
Կողես
Koghes
Կարմիր Աղեկ
Karmir Aghek
Քարինջ
Karinj
Ծաթեր
Tzater
Արևածագ
Arevatzag
Քարասնից
Karasnits
Վարդաբլուր
Vardablur
Գյուլագարակ
Gyulagarak
Պուշկինո
Pushkino
Կուրթան
Kurtan
Հոբարձի
Hobardzi
Հնեվանք
Hnevank
Դսեղ
Dsegh
Մարց
Marts
Գարգառ
Gargar
Բարձրաքաշ
Bardzrakash
Ձորագյուղ
Dzoragyugh
Շամուտ
Shamut
Թորմակադուռ
Tormakadur
Անտառամուտ
Antaramut
Չեկալով
Chekalov
Լորուտ
Lorut
Աթան
Atan
Դեբետ
Debet
Ահնիձոր
Ahnidzor
Վահագնի
Vahagni
Եղեգնուտ
Yeghegnut
Վահագնաձոր
Vahagnadzor
Զույգաղբյուր
Zuygaghbyur
Արտաշեն
Artashen
Մուսայելյան
Musayelian
Սալուտ
Salut
Սարապատ
Sarapat
Ձորաշեն
Dzorashen
Փոքր Սարիար
Pokr Sariar
Կաքավասար
Kakavasar
Թորոսգյուղ
Գոգարան
Gogaran
Սարալանջ
Saralanj
Սարահարթ
Sarahart
Շենավան
Shenavan
Չիչխանավանք
Chichkhanavank
Լուսաղբյուր
Lusaghbyur
Շիրակամուտ
Shirakamut
Գեղասար
Geghasar
Արևաշող
Arevashogh
Արջուտ
Arjut
Ազնվաձոր
Aznvadzor
Բազում
Bazum
Քարաբերդ
Karaberd
Խնկոյան
Khenkoyan
Հարթագյուղ
Hartagyugh
Մեծ Պարնի
Metz Parni
ՍՊԻՏԱԿ
SPITAK
Քարաձոր
Karadzor
Նոր Խաչակապ
Nor Khachakap
Դարպաս
Darpas
Փամբակ
Pambak
Սբ. Հովհաննես
St. Hovhannes
Կաթնաջուր
Katnajur
Սբ. Գևորգ
St. Gevorg
Ղուրսալ
Ghursal
Սբ. Աստվածածին
Sourb Astvatzatzin
Լեռնապատ
Lernapat
ՎԱՆԱՁՈՐ
VANADZOR
Սբ. Սարգիս/St. Sargis
Գուգարք
Gugark
Ծաղկաբեր
Tzaghkaber
Լեռնավան
Lernavan
Ջրաշեն
Jrashen
Լեռնանցք
Lernantsk
Շահումյան
Shahumian
Սարամեջ
Saramej
Հովիտ
Hovit
Հալավար
Halavar
Լերմոնտովո
Lermontovo
Անտառաշեն
Antarashen
ԴԻԼԻՋԱՆ
DILIJAN
Մարգահովիտ
Margahovit
Լեռնապար
Lernapar
Ջրառատ
Jrarat
Ծիլքար
Tzilkar
Ֆիոլետովո
Fioletovo
Գեղարոտ
Gegharot
Գեղադիր
Geghadir
Ալագյազ
Alagyaz
Պայմանական նշաններ
Legend
Մարզկենտրոն
Regional Centre
Քաղաք
City
Գյուղ
Village
Գյուղատեղի
Village site
Բերդ
Castle
Վանք
Monastery
Եկեղեցի
Church
Կամուրջ
Bridge